

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Prioritná os:	Prioritná os 2 – Ďalšie vzdelávanie ako nástroj rozvoja LŽ Prioritná os 4 – Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť BSK
Opatrenie:	2.1 Podpora ďalšieho vzdelávania 4.2 Zvyšovanie konkurencieschopnosti Bratislavského kraja prostredníctvom rozvoja terciárneho a ďalšieho vzdelávania
Prijímateľ:	Metodicko-pedagogické centrum
Názov projektu:	Profesijný a kariérový rast pedagogických zamestnancov
Kód ITMS projektu:	26140230002, 26120130002
Aktivita:	2.2 Tvorba a akreditácia programov kontinuálneho vzdelávania PZ a OZ

Program kontinuálneho vzdelávania

Učebné štýly žiakov a vyučovacie štýly učiteľov

PaedDr. Darina Výbohová, PhD.
poverená zastupovaním generálnej riaditeľky
Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava

Názov vzdelávacieho programu: **Učebné štýly žiakov a vyučovacie štýly učiteľov**

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Problematika učebných štýlov je relatívne nová a do povedomia slovenskej pedagogickej verejnosti vstúpila intenzívnejšie len v posledných rokoch prebiehajúcej školskej reformy. V edukačnej praxi si uvedená problematika vyžaduje rozvinutú diagnostickú kompetenciu učiteľa: pomôcť žiakovi/čke naučiť sa učiť, nájsť efektívne a pre jedinca zrozumiteľné stratégie učenia sa, spoznať vlastný učebný štýl (podľa návrhu profesijných štandardov v dimenzii žiak a edukačný proces). Každý/á žiak/čka v triede je iný/á a v poznávaní a učení sa preferuje vlastný štýl – poznávací aj učebný! Žiaci/čky majú v súčasnej škole málo príležitostí na možnosť výberu spôsobu učenia sa, ktorý by zodpovedal ich dominantnému učebnému štýlu. Často nemajú k dispozícii primeraný čas potrebný na dosiahnutie maximálneho osobného výkonu.

Absentuje emocionálne pochopenie a jeho vyjadrenie deťom zvlášť v zlomových obdobiach ich vývinu. V živote dnešných detí je menej hry aj menej radosti. Objem poznatkov na osvojenie rastie, ale radosť z ich osvojovania – učenia sa, sa z ich života vytráca. Nielen stúpajúci počet detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v triedach, prejavujúcimi sa otvorenosťou, hlbokou potrebou chápania súvislostí, vysokým sebavedomím, veľkou intuíciou, nadaním, ale aj tvrdohlavosťou a tvorivosťou vyžaduje od pedagogických zamestnancov v školách zvlášť, netradičné prístupy pozorovateľné vo variabilnosti ich vyučovacieho a pracovného štýlu.

V slovenskom jazyku doteraz nevyšla žiadna monografia s touto problematikou a články v odborných časopisoch, vedeckých zborníkoch sú stále zriedkavé. Odborníci/čky jej pripisujú veľkú vážnosť a zároveň poukazujú na fakt, že o učebných štýloch sa málo píše aj vo vysokoškolských učebniciach, málo pozornosti sa jej venuje v pregraduálnej príprave budúcich učiteľov/liek i v kontinuálnom vzdelávaní. Poznanie učebných štýlov a ich pozorovateľná aplikácia v edukačnej praxi učiteľov prispieva k zvyšovaniu kvality vzdelávania.

Mnohí žiaci by boli v škole spokojnejší, keby sa mohli učiť tak, ako im to vyhovuje, keby mali učiteľia/ky pochopenie pre ich kognitívne i učebné štýly. Správne a včasné diagnostikovanie ich dominantného učebného štýlu a tiež reflexívna práca s vlastným vyučovacím štýlom môže byť jednou z mnohých efektívnych ciest v tomto úsilí, ktoré povedie k lepšiemu vzájomnému porozumeniu medzi učiteľmi, žiakmi a rodičmi.

Druh kontinuálneho vzdelávania

Aktualizačné vzdelávanie

Forma kontinuálneho vzdelávania

Kombinovaná – prezenčná a dištančná

Ciele vzdelávacieho programu

Hlavný cieľ:

Prehlbovať profesijné kompetencie učiteľov/liek v oblasti aktívneho využívania poznatkov o neurofyziologických základoch pamäti a učenia sa v kontexte učebných štýlov žiakov/čok, vyučovacích a interakčných štýlov učiteľov/liek vzhľadom na edukačné ciele a individuálne edukačné potreby žiakov/čok.

Špecifické ciele:

Procesy učenia sa účastníka/čky smerujú k dosiahnutiu hlavného cieľa vzdelávania prostredníctvom nasledujúcich špecifických cieľov:

- prehĺbiť vedomosti z aktuálneho poznania v oblasti neurofyziologických základov pamäti a učenia sa a rozšíriť kompetencie o zručnosť vedieť ich aktívne uplatňovať vo vlastnej edukačnej praxi,

- prehĺbiť znalosti a zručnosti v oblasti rôznych metód reflexie procesov učenia sa žiakov/čok a sebareflexie vlastnej edukačnej činnosti,
- prehĺbiť a rozšíriť vedomosti o štýloch učenia sa žiakov/čok a vyučovacích štýloch učiteľov/liek,
- prehĺbiť schopnosť správne didakticky analyzovať učivo, vybrať základné a rozvíjajúce učivo v súlade s edukačnými cieľmi, individuálnymi potrebami žiakov/čok a sformulovať učebné úlohy a činnosti pre nich,
- rozvíjať kompetencie efektívne využívať vhodné vyučovacie a učebné stratégie a metódy na dosahovanie edukačných cieľov vzdelávania rešpektujúce učebné štýly žiakov/čok,
- rozšíriť kompetencie o zručnosť vytvárať a efektívne aplikovať vhodné didaktické prostriedky,
- prehĺbiť zručnosť formulovať učebné úlohy podľa rôznych taxonómií v kontexte rôznych učebných štýlov a individuálnych potrieb žiakov/čok,
- prehĺbiť zručnosť správne diagnostikovať učebné štýly žiakov/čok vo svojej triede,
- rozšíriť zručnosť identifikovať faktory na zlepšenie učebných činností žiakov/čok
- rozvíjať spôsobilosť efektívne a rovnovážne využívať prvky inštruktivistických a konštruktivistických prístupov vo výučbe.

Obsah vzdelávacieho programu

modul	Tematické zameranie	Časový rozsah	
		prezenčne	dištančne
1. modul Neurofyziologické základy pamäte a učenia sa a ich pedagogicky významné modely	Asociatívny model pamäti.	1	
	Model pamäte determinovaný obsahom uložených informácií	1	
	Kapacita ľudskej pamäti.	1	
	Vplyv stresu a motivácie na utváranie pamäťovej stopy.	1	
	Spánok a učenie sa.	1	
	Edukačná aplikácia: štrukturovanie učiva.	3	
	Mozgovokompatibilné vyučovanie a učenie sa.	2	
	Taxonómie cieľov a ich využitie pri formulácii učebných úloh.	2	
	Výstup z dištančnej formy: Spracované základné znaky a zásady mozgovokompatibilného vyučovania vo vlastnom predmete a sformulovaných minimálne 5 učebných úloh s určením výkonu, podmienok výkonu a normy výkonu podľa vhodnej taxonómie cieľov pre kognitívny, afektívny a psychomotorický rozvoj osobnosti žiaka/čky. Formát A4, rozsah 3 - 4 normostrany.		3
Spolu 1		12	3
2. modul Aktivizujúce metódy edukácie	Aktivizujúce stratégie a metódy edukácie: - Skúsenostný model učenia sa podľa D. A. Kolba. - Mentálne mapovanie. - Skupinové a kooperatívne vyučovanie. - Stratégie rozvíjania kritického myslenia. - Projektové vyučovanie. - Tvorivé vyučovanie a divergentné myslenie.	1 1 2 3 2 3	
	Výstup z dištančnej formy: Metodický postup a reflexia jednej vyučovacej jednotky s využitím aktivizujúcej metódy, resp. kombinácie dvoch podľa vlastného výberu. Formát A4, rozsah 2 - 3 normostrany.		3

Spolu 2		12	3
3. modul Učebné štýly žiakov/čok	<p>Učebný štýl žiaka/čky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kognitívny a učebný štýl, model štruktúry učebného štýlu žiakov. - Klasifikácia učebných štýlov: <ul style="list-style-type: none"> o dominancia mozgových hemisfér, o zmyslové preferencie VARK, o viacnásobné inteligencie podľa Gardnera, o typológia podľa D. A. Kolba, A. Gregorca, o motivácia a zámer, prístup k učeniu sa, o vzájomné spojenie schopností abstraktného a konkrétneho vnímania informácií, o prijímanie a spracovávanie informácií, o sociálne determinované učenie sa. <p>Stratégie učenia sa: pamäťové, kompenzačné, afektívne, kognitívne, zmyslové a pohybové, sociálne, metakognitívne, automanažérske.</p> <p>Možnosti diagnostiky učebných štýlov žiakov/čok.</p> <p>Výstup z dištančnej formy: Spracovaná typológia učebných štýlov žiakov/čok konkrétnej triedy a identifikovaný svoj vlastný dominantný učebný štýl na základe prístupných diagnostických nástrojov. Formát A4, rozsah 3 - 4 normostrany.</p>	1 1 1 2 1 1 1 1 1 1 3	3
Spolu 3		14	3
4. modul Pedagogický konštruktivizmus, individuálny a sociálny konštruktivizmus a ich edukačná aplikácia vo vyučovacom štýle učiteľa/ky	<p>Prístupy v edukácii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inštruktivizmus a konštruktivizmus v kontexte učebných štýlov. Znaky konštruktivistického vyučby. Pozitíva a negatíva konštruktivistického vyučby. - Rola učiteľa/ky a žiaka/čky v konštruktivistickom vyučbe. <p>Vyučovací štýl učiteľa/ky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mozgové hemisféry, - globálny a analytický (H. A. Witkin), - exekutívny, liberálny a facilitačný vyučovací štýl (Fenstermacher, Soltis), - monarchistický, hierarchický a oligarchický (Sternberg). <p>Didaktické prístupy k obsahu vzdelávania a proces didaktickej rekonštrukcie. Využitie psychodidaktiky vo vyučbe.</p> <p>Výstup z dištančnej formy: Spracovaná reflexia dominantného prístupu vo vyučbe a vlastného dominantného vyučovacieho štýlu na základe prístupných diagnostických nástrojov. Formát A4, rozsah 2 - 3 normostrany.</p>	2 1 1 2 1 2	3
Spolu 4		10	3
SPOLU 1- 4		48	12
SPOLU		60	

Hlavné metódy, formy a spôsoby realizácie vzdelávacieho programu:

Uprednostňujeme rovnovážne zastúpenie inštruktivistického a socio-konstruktivistického prístupu. Obsah programu sa bude realizovať kombináciou lektorských interaktívnych vstupov a zážitkovými didaktickými aplikačnými cvičeniami pre samostatnú i skupinovú prácu. Ich súčasťou bude osobná aj odborná reflexia. Cvičenia umožnia účastníkom/čkám osvojiť si a rozvíjať špecifické spôsobilosti a preveriť úroveň zvládnutia obsahu vzdelávacieho programu.

Profil absolventa/ky:

Absolvent/ka vzdelávacieho programu dokáže aktívne a efektívne využívať vhodné vyučovacie a učebné stratégie žiakov/čok na dosahovanie edukačných cieľov vzdelávania. Dokáže diagnostikovať typológiu žiakov/čok vo svojej triede, identifikovať faktory na zlepšenie učebných činností žiakov/čok, efektívne a holisticky uplatňovať psychodidaktické vedomosti z oblasti zákonitostí procesov učenia sa (kognitívny a učebný štýl žiaka/čky) a vlastného vyučovania (vyučovací štýl učiteľa/ky) tak, aby boli čo najefektívnejšie.

Rozsah a trvanie vzdelávacieho programu:

Spolu 60 hodín, z toho prezenčne 48 hodín a dištančne 12 hodín.

Trvanie vzdelávacieho programu:

Najviac 10 mesiacov od začiatku vzdelávania.

Bližšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov, kariérový stupeň, kariérová pozícia:

Kategória pedagogických zamestnancov:

učiteľ

Podkategória pedagogických zamestnancov:

učiteľ pre nižšie stredné vzdelávanie (druhý stupeň základnej školy), učiteľia pre nižšie stredné odborné vzdelávanie, stredné odborné vzdelávanie, úplné stredné všeobecné vzdelávanie, úplné stredné odborné vzdelávanie a učiteľ pre vyššie odborné vzdelávanie (učiteľ strednej školy).

Kariérový stupeň:

samostatný pedagogický zamestnanec,
pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou,
pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou.

Kariérová pozícia: -

Vyučovaci predmet: -

Podmienky pre zaradenie uchádzačov na kontinuálne vzdelávanie:

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre kategóriu učiteľ v uvedených podkategóriách, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorý má absolvovaných aspoň šesť mesiacov pedagogickej činnosti (§ 35 ods. 9 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Spôsob prihlasovania: Písomná prihláška na kontinuálne vzdelávanie podpísaná uchádzačom/kou.

Spôsob preukázania príslušnosti k cieľovej skupine:

V prihláške riaditeľ/ka školy svojim podpisom potvrdzuje zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie a kariérového stupňa; riaditeľovi školy potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ. Ak riaditeľ/ka školy nepotvrdí zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie a kariérového stupňa, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie pedagogického zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi.

Spôsob ukončovania a požiadavky na ukončenie vzdelávacieho programu

Aktualizačné vzdelávanie sa ukončuje záverečnou prezentáciou pred účastníkmi/čkami a lektorom/kou.

Požiadavky na ukončenie vzdelávacieho programu

- najmenej 80 % účasť z celkového rozsahu prezenčnej formy vzdelávania,
- spracovanie a odovzdanie výstupov z dištančnej formy vzdelávania z tém zadaných v obsahu,
- záverečná prezentácia. V rámci záverečnej prezentácie každý účastník a účastníčka uvedie:
konkrétne zisky z absolvovaného vzdelávania pre vlastnú edukačnú prax,
obsahom prezentácie je návrh konkrétnej vyučovacej jednotky, v ktorej účastník/čka určí, charakterizuje a zdôvodní použité edukačné stratégie a moderné aktivizujúce metódy v diferencovanej výučbe s ohľadom na učebné štýly žiakov/čok a dominantný vlastný vyučovací štýl (minimálne 3). V prezentovanom návrhu sformuluje špecifické edukačné ciele podľa Bloomovej taxonómie cieľov, určí obsahový a výkonový štandard v súlade s edukačnými cieľmi a základnými pedagogickými dokumentmi.
Formát podľa výberu účastníka/čky v rozsahu zvoleného formátu (PPT prezentácia v rozsahu cca 15 snímok, textový dokument v rozsahu max 10 strán A4).

Personálne zabezpečenie vzdelávacieho programu:

Garantka vzdelávacieho programu: PaedDr. Lenka Rovňanová, PhD., učiteľka pre kontinuálne vzdelávanie s druhou atestáciou a aprobáciou pedagogika - etická výchova, Metodicko-pedagogické centrum, regionálne pracovisko, Horná 97, Banská Bystrica. Garantka spĺňa požiadavky § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z v znení neskorších predpisov.

Lektori/ky: učiteľia/lky pre kontinuálne vzdelávanie spĺňajúci kvalifikačné predpoklady: vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, vykonanie prvej atestácie a najmenej sedem rokov pedagogickej činnosti, učiteľia/lky vysokých škôl vedecky a pedagogicky pôsobiaci v tematickej oblasti VP a ďalší odborníci/čky. Lektori musia spĺňať podmienky Čl. 2 bodu 12 Smernice 18/2009-R.

Finančné, materiálne, technické a informačné zabezpečenie vzdelávacieho programu:

Finančné zabezpečenie:

Náklady spojené so vzdelávaním budú hradené z Národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov a z prostriedkov rozpočtu MPC. V prípade viacdňových vzdelávacích podujatiach bude ubytovanie a stravovanie hradené iba z prostriedkov Národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Cestovné náklady účastníka/čky vzdelávania hradí vysielajúca organizácia, resp. účastník/čka sám/sama.

Materiálne zabezpečenie vzdelávania:

- prezentačné vybavenie: tabuľa, flipchartové listy: 20 listov flipchartového bloku/1 skupina,
- fixy na flipchartový papier,
- učebné zdroje, pracovné listy a študijné texty, formát A4,
- papiere formátu A4 biele, farebný papier formátu A3,
- lepiaca guma / papierová páska.

Odporúčané zdroje:

1. DYTRTOVÁ, R., KRHUTOVÁ, M. *Učitel : příprava na profesi*. Praha : Grada Publishing, 2009. 128 s. ISBN 978-80-247-2863-6
2. FENSTERMACHER, G. D., SOLTIS, J. F. *Vyučovací styly učitelů*. Praha : Portál, 2008. 128 s. ISBN 978-80-7367-471-7
3. KOLÁŘ, Z., VALIŠOVÁ, A. *Analýza vyučování*. Praha : Grada Publishing, 2009. 232 s. ISBN 978-80-247-2857-5
4. KOSÍKOVÁ, V. *Psychologie ve vzdělávání a její psychodidaktické aspekty*. Praha : Grada Publishing, 2011. 272 s. ISBN 978-80-247-2433-1
5. MAREŠ, J. *Styly učení žáků a studentů*. Praha : Portál, 1998. ISBN 80-7178-246-7
6. PETLÁK, E. *Inovácie v edukačnom procese*. Dubnica nad Váhom : Dubnický technologický inštitút, 2012. 158 s. ISBN 978-80-89400-39-3
7. ROHLÍKOVÁ, L., VEJVODOVÁ, J. *Vyučovací metody na vysoké škole : praktický průvodce výukou v prezenční i distanční formě studia*. Praha : Grada Publishing, 2012. 288 s. ISBN 978-80-247-4152-9
8. ŠKODA, J., DOULÍK, P. *Psychodidaktika*. Praha : Grada Publishing, 208 s. ISBN 978-80-247-3341-8
9. TUREK, I.: *Didaktika*. Bratislava: Iura Edition, 2010. 598 s. ISBN 978-80-8078-322-8

Technické a informačné zabezpečenie:

Štandardná miestnosť pre 20 – 25 účastníkov s variabilným nábytkom, vhodná na skupinovú prácu a zážitkové učenie s technickým vybavením – CD prehrávač, dataprojektor, notebook, biela flipčartová tabuľa,

Návrh počtu kreditov:

Spolu 14 kreditov

12 kreditov za rozsah vzdelávania, 2 kredity za spôsob ukončenia (záverečná prezentácia pred lektorkou a účastníkmi a účastníčkami vzdelávania).